

Зварич І. Я.

*кандидат економічних наук,
доцент, докторант кафедри міжнародної економіки
Тернопільського національного економічного університету*

Zvarych Iryna

*PhD in Economics, Associate Professor,
Doctoral Student of the International Economics Department
Ternopil National Economic University*

ІМПЛЕМЕНТАЦІЯ ПЛАНУ ДІЙ ЄС У СФЕРІ ЦИРКУЛЯРНОЇ ЕКОНОМІКИ

Анотація. Опрацьовано та проаналізовано матеріали Європейської комісії щодо перспективи імплементації плану дій ЄС у сфері циркулярної економіки за умов альтерглобалізації. Зауважено, що ЄС прийняв амбіційний цикл «Економічний пакет», що включає в себе заходи, які допомагають стимулювати перехід Європи до циркулярної економіки, посилити глобальну конкурентоспроможність, сприяти сталому економічному зростанню та створити нові робочі місця. «Циркулярний пакет» економіки у плані дій ЄС пропонує низку циркулярних цілей із переробки сміття. У межах таких цілей було прийнято низку законодавчих пропозицій щодо відходів з імплементації дій ЄС у сфері циркулярної економіки. Зауважено, що пластик є важливим і широкоживаним матеріалом у нашій економіці та повсякденному житті. Здійснено акцент на необхідності імплементації глобальних кроків, оскільки можливості та проблеми, пов'язані з пластмасою, стають дедалі глобальнішими, і вирішення цих проблем значною мірою сприятиме досягненню 2030 р. цілей сталого розвитку. Окреслено цілі та місії циркулярної економіки, візію нової економіки пластмас Європи та запропоновано кроки зі включення промисловості у циркулярний процес.

Ключові слова: циркулярна економіка, план дій ЄС, переробка пластику, навколишнє середовище, нова економіка пластмас, альтерглобалізація.

Вступ та постановка проблеми. У грудні 2015 року Комісія ЄС прийняла План дій ЄС для циркулярної економіки, що визначила циркуляцію пластмаси як ключовий пріоритет, взявши на себе зобов'язання «prepare a strategy addressing the challenges posed by plastics throughout the value chain and taking into account their entire life-cycle» [4]. У 2017 році Комісія підтвердила, що вона буде зосереджена на виробництві та використанні вторинної пластмаси та працюватиме на шляху до того, щоб до 2030 року вся пластикова упаковка була перероблена.

Європейська комісія прийняла амбіційний цикл «Економічний пакет», який включає в себе заходи, які допоможуть стимулювати перехід Європи до циркулярної економіки, посилити глобальну конкурентоспроможність, сприяти сталому економічному зростанню та створити нові робочі місця.

«Циркулярний пакет» економіки складається з Плану дій ЄС для циркулярної економіки, який встановлює конкретну та амбітну програму дій, із заходами, що охоплюють весь цикл: від виробництва та споживання до управління відходами та ринку вторинної сировини, а додаток до плану дій визначає часові рамки, коли дії будуть виконані.

Запропоновані заходи сприятимуть «замкненню» життєвого циклу продукту шляхом більшої переробки та повторного використання, що принесе користь як для навколишнього середовища, так і для економіки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у розроблення теоретико-методологічних основ формування циркулярної економіки зробили Стіг Інгебрігстен та Ове Якобсен. Фонц Деккер, Г. Кротова, Крамер Дж., Даджайн Ж., Л. Хуньянь, Артеменко Л.П. розробляли проблеми циркулярної економіки різних країн. Дослідження впливу ресурсоефективності на економічний розвиток в країнах – лідерах «зеленої» модернізації досліджували вчені: К. Гейзер, Б.М. Данилишин, Л.А. Мусіна, Т.К. Кваша, Д. Пуджарі, С. Морх, К. Самерс.

Поняття екоінновацій з'явилося порівняно недавно, і перша згадка про цей концепт, мабуть, є в монографії Ф. Клода і П. Джеймса. Фонц Деккер, Г. Кротова, Дж. Крамер, Ж. Даджайн, Л. Хуньянь, Л.П. Артеменко розробляли проблеми циркулярної економіки різних країн.

Метою роботи є відображення потенційних кроків в імплементації плану дій ЄС у сфері циркулярної економіки.

Результати дослідження. У переглянутих законодавчих пропозиціях щодо відходів встановлені чіткі цілі скорочення відходів та встановлення амбітного та надійного довгострокового шляху для поводження з відходами та їх переробки. Отож, у плані дій ЄС пропонуються такі циркулярні цілі з переробки сміття:

- спільна мета ЄС щодо переробки 65% муніципальних відходів до 2030 року;
- спільна мета ЄС щодо переробки 75% пакувальних відходів до 2030 року;
- обов'язкове зважування полігону з метою знищення полігону до максимально 10% муніципальних відходів до 2030 року;
- заборона на звалище відходів, що збираються окремо;
- сприяння економічним інструментам, що перешкоджають захороненню;
- спрощення та вдосконалення визначення та гармонізовані методи розрахунку ставок утилізації в усьому ЄС;
- конкретні заходи щодо сприяння повторному використанню та стимулюванню промислового симбіозу – перетворення одного галузевого побічного продукту в іншу сировину промисловості;
- економічні стимули для виробників поставляти на ринок екологічніші продукти та підтримувати схеми відновлення та переробки (наприклад, для упаковки, батарей, електричного та електронного обладнання, транспортних засобів).

У межах таких цілей були прийняті такі законодавчі пропозиції щодо відходів з імплементації дій ЄС в сфері циркулярної економіки:

- пропонується Директива про відходи;
- додаток до запропонованої Директиви про відходи;
- пропонується директива щодо відходів упаковки;
- додаток до запропонованої Директиви про відходи упаковки;
- пропонується Директива щодо звалищ;
- пропонується Директива щодо електричних та електронних відходів, транспортних засобів, що вийшли з експлуатації, а також батарей та акумуляторів та відпрацьованих батарей та акумуляторів;
- аналітична довідка щодо цілей управління відходами;
- робочий документ персоналу – план упровадження.

Пластик є важливим і широкоживаним матеріалом у нашій економіці та повсякденному житті. Він має кілька функцій, які допомагають вирішити низку проблем, що стоять перед нашим суспільством. Інноваційні матеріали в автомобілях або на літаках заощаджують паливе та скорочують викиди CO₂. Високоєфективні ізоляційні матеріали допомагають нам заощадити на рахунках за енергію. У упаковці пластмаси допомагають забезпечити безпеку харчових продуктів і зменшують продрозовольчі відходи. У поєднанні з 3D-друком біологічно сумісні пластикові матеріали можуть врятувати життя людей шляхом медичних інновацій.

Є нагальна потреба вирішити екологічні проблеми, які сьогодні відкидають довгу тінь на виробництво, використання та споживання пластмас. Ті мільйони тонн пластикового сміття, що надходять до океанів із кожним роком, є одним із найбільш помітних і тривожних ознак цих проблем, що викликає все більше занепокоєння громадськості.

Переосмислення та покращення функціонування такого складного ланцюжка вартості потребує зусиль і більшого співробітництва з усіма його ключовими гравцями, від виробників пластмас до переробників, роздрібних торговців та споживачів. Це також вимагає інновацій та спільного бачення для стимулювання інвестицій у правильному напрямі. Виробництво пластику є дуже важливою сферою для європейської економіки, і підвищення його стійкості може принести нові можливості для інновацій, конкурентоспроможності та створення робочих місць відповідно до цілей, досягнутих відновленою Стратегією промислової політики ЄС [5].

ЄС найкраще може очолити перехід до пластику майбутнього. Ця стратегія ґрунтується на новій економіці пластику, де розроблення та виробництво пластикових виробів повністю враховують потреби у повторному використанні, ремонті та утилізації. Це приведе до обмеження пластикового забруднення та його несприятливого впливу на наше життя та навколишнє середовище. Здійснюючи ці цілі, ця стратегія також допоможе досягти пріоритету, встановленої цією Комісією для Енергетичного Союзу з сучасною економікою з низьким рівнем викидів вуглецю, ресурсами та енергоефективністю, і зробить відчутний внесок у досягнення 2030 р. цілей сталого розвитку та Паризької угоди.

Стратегія пропонує основні зобов'язання щодо дій на рівні ЄС. І все ж приватний сектор разом з національними та регіональними органами владами, містами та громадянами також повинні мобілізуватися. Аналогічним чином, міжнародне співробітництво буде необхідним для того, щоб змінити зовнішні кордони Європи. З рішучими та узгодженими зусиллями Європа може перетворити виклики на можливості та стати прикладом рішучих дій на альтерглобальному рівні. За цих умов розробляються альтернативні типи сировини (наприклад, біопластики або пластмаси, вироблені з двоокису вуглецю або метану), які пропонують ті ж функції традиційних пластмас із

потенційно меншим впливом на навколишнє середовище, але нині вони представляють дуже малу частку ринку. Збільшення поглинання альтернатив, які за твердженням доказів більш стійкі, також може допомогти зменшити залежність від викопного палива.

Дуже велика кількість пластикових відходів викидається в навколишнє середовище із джерел як на суші, так і у морі, що приводить до значного економічного та екологічного збитку. В усьому світі від 5 до 13 млн. т пластмас – від 1,5 до 4% світового виробництва пластмас щороку припадає на океани. За оцінками, пластик припадає на понад 80% морського сміття. Пластикові викиди потім транспортуються морськими течіями, іноді над дуже великі відстані. Шкода морському середовищу становить принаймні 8 мільярдів доларів на рік у всьому світі.

У Євросоюзі з 150 до 500 тис. т. пластикових відходів надходить в океани щороку. Це являє собою невелику частку глобального морського сміття. Проте пластикові відходи з європейських джерел потрапляють у особливо вразливі морські райони, такі як Середземне море та частини Північного Льодовитого океану. Недавні дослідження показують, що пластмаси накопичуються в Середземному морі за щільністю, порівняною з районами найвищого пластикового накопичення в океанах. Пластмасові забруднення також впливають на райони Європейської економічної зони, в найвіддаленіших регіонах уздовж Карибського моря, Індійського, Тихого та Атлантичного океанів. Окрім заповдіння шкоди навколишньому середовищу, морське сміття завдає економічного збитку таким видам діяльності, як туризм, риболовля та судноплавство. Наприклад, частка сміття у рибальстві ЄС оцінювалася приблизно в 1% від загального обсягу надходжень риболовлі ЄС [6].

Це явище загострюється зростанням кількості пластикових відходів, що утворюються щороку, а також підштовхує їх до збільшення споживання «одноразових» пластмас, тобто упаковки та інших споживчих товарів, які викидаються після одного короткого використання, рідко переробляються та схильні до засмічення. До них відносяться невелика упаковка, сумки, одноразові чашки, кришки, солом'яні та столові прилади, для яких пластик широко використовується завдяки своїй легкості, низькій вартості та практичним функціям.

Нові джерела витoku пластику також зростають, створюючи додаткові потенційні загрози як навколишньому середовищу, так і здоров'ю людей. Мікропластики, крихітні фрагменти пластику розміром менше 5 мм накопичуються в морі, де їх невеликі розміри роблять її легким для морського життя. Вони також можуть потрапити до харчового ланцюга. Недавні дослідження виявили мікропластик в повітрі, питній воді та продуктах, такі як сіль або мед, з ще невідомим впливом на здоров'я людини.

Загалом, за оцінками, щороку в ЄС викидається близько 75 тис. т – 300 тис. т мікропластиків. Незважаючи на те, що велика кількість мікропластиків виникає внаслідок фрагментації більших фрагментів пластикових відходів, значні кількості також безпосередньо потрапляють у навколишнє середовище, що робить більш складним їх відстеження та запобігання. Крім того, збільшення частки ринку пластмас з біологічними властивостями дає нові можливості, а також ризики. За відсутності чіткого маркування для споживачів та без належного збору та обробки відходів це може погіршити витік пластмас та створювати проблеми для механічної вторинної переробки. З іншого боку, біодоступні пластмаси, безумовно, можуть мати певну роль в деяких областях застосування, що заохочує зусилля в інноваційній діяльності у цій галузі.

Оскільки циркулярні пластикові ланцюжки вартості стають все більше транскордонними, проблеми та можливості, пов'язані з пластмасою, повинні розглядатися в світлі міжнародних подій, включаючи нещодавнє рішення Китаю щодо обмеження імпорту певних видів пластикових відходів. Зростає поінформованість про глобальний характер цих викликів, про що свідчать міжнародні ініціативи щодо морського сміття, як, наприклад, Глобальне Партнерство ООН з морського поховання та плани дій, висунуті G7 і G20. Резолюція щодо морського сміття та мікропластиків була прийнята на сесії ООН в грудні 2017 року.

Цілі та місія циркулярної економіки

Посилити співпрацю між ЄС та третіми країнами в галузі екологічної політики можна шляхом підписання політичних угод, спрямованих на стимулювання циркулярної економіки, зелених державних закупівель та інноваційного, сталого та всеохоплюючого зростання.

Для кращого розуміння екологічних проблем, з якими стикаються треті країни заохочуються зелені рішення через партнерські зв'язки за кордоном. У зв'язку з цим організуються проведення зустрічей між європейськими та місцевими підприємцями та обмінюються думками з цільовою аудиторією.

Політика «фокус» – це політика, яка підлягає обговоренню під час місій, що буде тяжіти до циркулярної економіки, ефективності використання ресурсів та сталого використання природних ресурсів.

Зокрема, місії будуть зосереджені на темах, пов'язаних з екоінноваціями, хімічними та пластмасовими продуктами, відходами, водними ресурсами, забрудненню навколишнього середовища та передовим досвідом міського середовища. Ці питання дають широке поле для подальших двосторонніх дискусій, не в останню чергу тому, що вони мають великий потенціал для інноваційних ділових рішень. Наприклад, використання найсучасніших технологій може допомогти зменшити вплив на навколишнє середовище.

Щоб отримати переваги під час імплементації циркулярної економіки, Європа потребує стратегічного бачення, визначивши, яким чином циркулярна економіка пластмаси може виглядати протягом десятиліть. Це бачення має сприяти інвестуванню в інноваційні рішення та перетворення сьогоднішніх проблем у можливості. Незважаючи на те, що ЄС запропонує конкретні заходи для досягнення цього бачення, для досягнення цієї мети реальність вимагатиме від усіх гравців у ланцюгу пластикової вартості, від виробників пластмас і дизайнерів через бренди та роздрібних торговців до переробників. Аналогічним чином громадянське суспільство, наукове співтовариство, бізнес та місцева влада матимуть вирішальну роль у досягненні різноманітності, співпрацюючи з регіональними та національними урядами для досягнення позитивних змін.

Візія нової економіки пластмас Європи

Розумна, інноваційна та стійка пластикова промисловість, де проектування та виробництво повністю відповідає потребам повторного використання, ремонту та переробки, сприяє зростанню та роботі в Європі, а також сприяє зменшенню викидів парникових газів у Європі та залежності від імпортованого викопного палива.

Пластики та продукти, що містять пластмаси, призначені для забезпечення більшої міцності, повторного використання та якісного переробки. До 2030 року вся упаковка з пластмас, розміщена на ринку ЄС, може бути багаторазово використана або може бути перероблена економічно ефективним способом.

Зміни у виробництві та дизайні дозволяють підвищити рівень переробки пластмас у всіх напрямках. До 2030 року більше половини відходів пластмас, вироблених в Європі, повинні перероблятися. Утилізація відходів упаковок з пластмаси досягає дуже високих показників порівняно з іншими пакувальними матеріалами.

Національні та регіональні органи влади заохочуються:

Виконувати багаторазові та перероблені пластмаси на державних закупівлях;

Покращене використання податкових та інших економічних інструментів для:

- повернення споживання переробленої пластмаси та сприяння повторному використанню та утилізації вторинної сировини при захороненні та спалюванні;
- створити окрему колекцію відходів пластмас та покращити спосіб, у який це буде зроблено;

Промисловість заохочується:

Використовуйте конкретні кроки для покращення діалогу та співпраці через ланцюжок вартості, зокрема аспекти дизайну матеріалів та продуктів
Сформувати добровільні зобов'язання на підтримку цілей стратегії, зокрема щодо поглинання переробленого пластику

Рис. 1. Основні заходи щодо поліпшення економіки та якості переробки пластмас, рекомендованих національним органам влади та промисловості

Джерело: складено автором

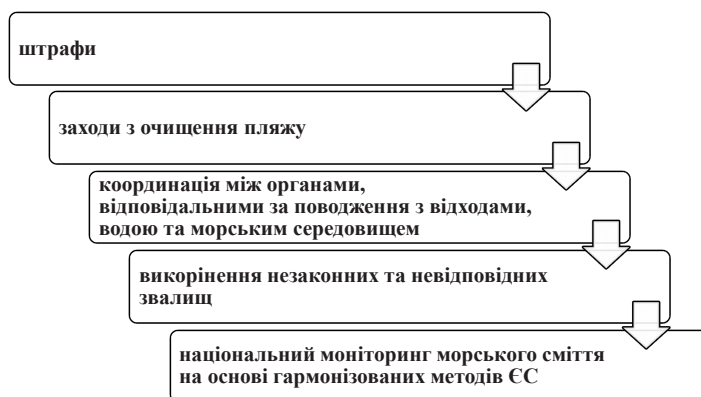

Рис. 2. Основні заходи для приборкання пластикових відходів та сміття

Джерело: складено автором на основі [7]

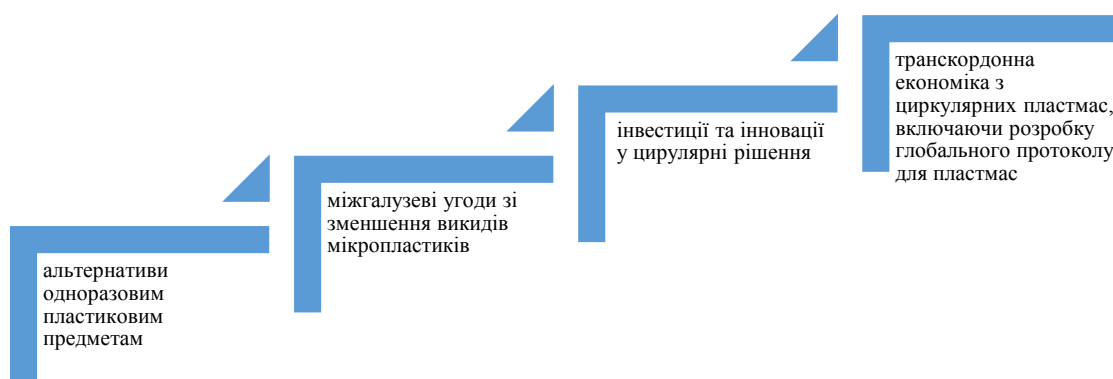

Рис. 3. Кроки зі включення промисловості у циркулярний процес

Джерело: складено автором на основі [8]

Потужність ЄС із переробки пластмас значно розширена та модернізована. Завдяки покращенню індивідуального збору та інвестуванню в інновації, підвищення кваліфікації та спроможності, експорт погано сортованих відходів пластмас було скасовано. Перероблені пластмаси стають все більш цінні сировиною для промисловості як на внутрішньому ринку, так і за кордоном.

Ланцюжок створення доданої вартості пластику є значно інтегрованішим, зокрема варто сказати, що хімічна промисловість тісно співпрацює з виробниками пластмас-рециклів. Відповідно речовини, що перешкоджають процесам переробки, були замінені або поступово вилучені.

Ринок успішного створення перероблених та інноваційних пластмас з чітким зростанням, оскільки більше продуктів включають певний вміст у переробку. Попит на перероблену пластмасу в Європі збільшився в чотири рази, забезпечуючи стабільний потік матеріалу для сектору вторинної переробки.

Зростаюча пластикова рециркуляція сприяє зменшенню залежності Європи від імпортованого викопного палива та скорочення викидів CO₂ відповідно до зобов'язань за Паризькою угодою.

Інноваційні матеріали та альтернативні сировини для виробництва пластмас розробляються та використовуються там, де чітко видно, що вони є більш стійкими порівняно з невідновними альтернативами. Це підтримує зусилля, спрямовані на зменшення викидів вуглецю та створення додаткових можливостей для зростання.

Європа підтверджує своє лідерство у сортуванні та переробці обладнання та технологій. У Європі громадяни, уряди та промисловість підтримують більш стійкі та безпечніші способи споживання та способи виробництва для пластмас. Це створює сприятливі умови для соціальних інновацій та підприємництва, створюючи при цьому багато можливостей для усіх європейців.

Споживачі як основні гравці заохочуються до поінформованості про основні переваги і тим самим можуть активно сприяти переходу на циркулярну філософію. З'являється кращий дизайн, нові бізнес-моделі та інноваційні продукти, що пропонують стійкіші моделі споживання.

Багато підприємців бачать необхідність рішучих дій щодо запобігання пластикових відходів як бізнес-можливостей. Перспектива надаватиметься компаніям, що надають циркулярні рішення, такі як зворотна логістика для упаковки або альтернативи одноразовим пластикам.

Витік пластмас у навколишнє середовище різко знижується, при цьому ефективні системи збору відходів разом із зменшенням утворення відходів та підвищенням

обізнаності споживачів усувають потенційні можливості накопичення сміття та гарантують, що відходи оброблятимуться належним чином. Новинні рішення розроблені, щоб запобігти викидів мікропластів у море.

ЄС займає провідну роль у світовій динаміці, а країни, що беруть участь та співпрацюють, зупиняють потік пластмас в океани та вживають відповідні заходи для запобігання накопиченню їх відходів. Щоб перейти до альтернативного тобто циркулярного бачення, ця стратегія пропонує амбіційний комплекс заходів ЄС. Вони будуть висуватися відповідно до принципів кращого регулювання. Зокрема, будь-який захід, який може мати значний соціально-економічний вплив, буде супроводжуватись оцінкою впливу. Визначаючи важливість та необхідність спільних зусиль, стратегія також визначає основні заходи для національних та регіональних органів влади і промисловості.

Посилення переробки пластмас може принести значні екологічні та економічні вигоди. Вищі рівні переробки пластмаси порівняно з іншими матеріалами, будуть досягнуті лише шляхом поліпшення способу виготовлення та конструювання пластикових виробів. Це також вимагатиме посилення співпраці через цільову циркулярну мережу: від промисловості, виробників пластмас та рециклерів до державних та приватних компаній з поводження з відходами. Зокрема, основні гравці повинні працювати разом, щоб забезпечити:

- вдосконалення дизайну та підтримку інновацій, що полегшує переробку пластмас та пластикових виробів;
- розширення та вдосконалення роздільного збору пластикових відходів, щоб забезпечити якісний внесок у переробку;
- розширення та модернізування потенціалу сортування та переробки ЄС;
- створення життєздатних ринків для перероблених та поновлюваних пластмас.

Протягом останніх місяців Комісія сприяла міжгалузевому діалогу, і зараз закликає залучення галузі швидко прийти до амбіційного та конкретного комплексу добровільних зобов'язань щодо підтримки цієї стратегії та її бачення до 2030 року.

Для підтримки цих подій Комісія вже запропонувала нові правила поводження з відходами. Це включає чіткіші зобов'язання національних органів влади щодо посилення роздільного збирання, цілі, спрямовані на заохочення інвестицій у переробку потужностей та уникнення перевиробництва інфраструктурних об'єктів для переробки змішаних відходів (наприклад, спалення) та більш тісних

узгоджених правил щодо використання розширеної відповідальності виробників. Комісія послідовно закликала співзаконодавців швидко домовитися про ці нові правила. Після прийняття та впровадження це нове європейське законодавство має зробити багато зусиль для поліпшення поточної ситуації, стимулюючи державні та приватні інвестиції у правильному напрямку. Проте додаткові та більш цілеспрямовані заходи необхідні для доповнення законодавства про відходи та усунення бар'єрів, які є специфічними для галузі пластмас.

Необхідність імплементації глобальних кроків

Можливості та проблеми, пов'язані з пластмасою, стають дедалі глобальнішими, і вирішення цих проблем значною мірою сприятиме досягненню 2030 р. цілей сталого розвитку. За межами Європи споживання пластмас на душу населення швидко зростає, особливо в Азії. Глобальні циркулярні мережі та ланцюги розробляються по всьому континенту, а пластикові відходи продаються на міжнародному рівні: у ЄС близько половини зібраних пластикових відходів надсилаються за кордон, де залишається невизначеною над її обробкою. Понад 85% експортованих пластикових відходів в даний час перевезено до Китаю. Та скоро зміниться ситуація після рішення Китаю про заборону імпорту деяких видів пластикових відходів, таким чином, створюючи можливості для переробників у ЄС.

У багатьох частинах світу потрібні відповідні системи профілактики, збирання та переробки пластикових відходів. Морське сміття з однієї країни може опинитися на пляжах іншої, а фрагменти пластику з усього світу накопичуються з часом в океанах і морях, що перевозяться морськими течіями. Міжнародне співробітництво має вирішальне значення для вирішення цієї проблеми. Світовий океан і море є глобальною і загальною спадщиною, і якщо поточна тенденція не зміниться, це може мати спадковий ефект для майбутніх поколінь через деградацію морських екосистем та загрози здоров'ю людей. Встановлення надійних систем запобігання та поводження з відходами, особливо в країнах з економікою, що розвивається, має важливе значення для збереження пластмасових продуктів з моря.

ЄС продовжуватиме підтримувати міжнародні дії у просуванні найкращих практик та використовувати свої інструменти зовнішнього фінансування для підтримки покращення системи запобігання та поводження з відходами в усьому світі. Зокрема, Комісія продовжуватиме використовувати політичні діалоги з питань навколиш-

нього середовища та промисловості та діалогів у рамках угод про вільну торгівлю та активно співпрацювати в регіональних морських конвенціях. ЄС також візьме активну участь у робочій групі, створеній Асамблеєю Організації Об'єднаних Націй з навколишнього середовища у грудні 2017 р. з метою розробки міжнародних заходів щодо боротьби з пластиком морським сміттям та мікропластиком. У 2018 році Комісія запустила спеціалізований проект зі зменшення пластикових відходів та морського сміття у Східній та Південно-Східній Азії, де проблема швидко зростає. Також буде розглянуто можливі шляхи здійснення заходів щодо зменшення забруднення в Середземному морі, на підтримку Барселонської конвенції та у великих світових басейнах річок, оскільки велика частина відпрацьованих пластиків переносяться річками, перш ніж вони доходять до морів. Нарешті, Комісія сприятиме співпраці найважливіших регіонів ЄС із сусідніми країнами Карибського моря, Індійським, Тихим та Атлантичним океанами в різних галузях, включаючи управління та утилізацію відходів [1–3].

ЄС вже має найвищий в світі рівень переробки пластику. Завдяки своїм цілям, спрямованим на покращення вторинної переробки упаковки, вона має хороші можливості для ведення нових розробок, підтримуючи, зокрема, інвестиції в сучасні технології переробки, нові матеріали, які краще підходять для переробки, та рішення щодо обмеження морського сміття. Важливо також забезпечити, щоб будь-які пластики, відправлені за кордон для переробки, оброблялись на умовах, аналогічних тим, що застосовуються в ЄС відповідно до правил щодо відвантаження відходів, підтримки дій щодо поводження з відходами відповідно до Базельської конвенції та розроблення схеми сертифікації ЄС для переробки рослин. Глобальні зусилля галузі також необхідні для сприяння широкому використанню вторинної та переробленої пластмаси.

Висновки. Виклики, пов'язані з виробництвом, споживанням та терміном експлуатації пластмас, можуть стати однією з можливостей для ЄС та конкурентоспроможністю європейської промисловості. Вирішення їх завдяки амбіційному стратегічному баченню, що охоплює цілий ланцюжок вартості, може стимулювати економічне зростання, робочі місця та інновації. Це також може підтвердити європейське лідерство у глобальних рішеннях та допомогти нам здійснити перехід до економіки з низьким рівнем вуглецю, одночасно надаючи громадянам чистіше та безпечніше середовище.

Список використаних джерел:

1. Krysovaty A.I., Zvarych I.Ya., Zvarych R.Ye., Zhyvko M.An. Preconditions for the Tax Environment of Alterglobal Development. *Comparative Economic Research*. 2018. Volume 21, Number 4, P. 139–154. DOI: <https://doi.org/10.2478/cer-2018-0031>
2. Krysovaty A., Zvarych I., Zvarych R. Circular economy in the context of alterglobalization. *Journal of International Studies*. 2018. 11(4), P. 185–200. doi:10.14254/2071-8330.2018/11-4/13
3. Krysovaty A., Moky A., Zvarych R., Zvarych I. Alterglobalization via the inclusive circular economy paradigm. *Economic Annals-XXI*. 2018. Volume 174, Issue 11-12, P. 4–9, December 28. doi: <https://doi.org/10.21003/ea.V174-01>
4. A European Strategy for Plastics in a Circular Economy. URL: <http://eur-lex.europa.eu/legalcontent/EN/TXT/?qid=1516265440535&uri=COM:2018:28:FIN> (дата звернення: 06.05.2019).
5. 2018. Circular Economy Package. URL: http://ec.europa.eu/environment/circular-economy/index_en.htm (дата звернення: 06.05.2019).
6. Circular economy. URL: https://ec.europa.eu/growth/industry/sustainability/circular-economy_en (дата звернення: 06.05.2019).
7. Plastic Waste: a European strategy to protect the planet, defend our citizens and empower our industries. URL: http://ec.europa.eu/growth/content/plastic-waste-european-strategy-protect-planet-defend-our-citizens-and-empower-our_en (дата звернення: 06.05.2019).
8. Are European policymakers ready for a global circular economy? URL: <https://www.sitra.fi/en/articles/european-policymakers-ready-global-circular-economy/> (дата звернення: 06.05.2019).

ИМПЛЕМЕНТАЦИИ ПЛАНА ДЕЙСТВИЙ ЕС В СФЕРЕ ЦИРКУЛЯРНОЙ ЭКОНОМИКИ

Аннотация. Обработаны и проанализированы материалы Европейской комиссии о перспективах имплементации плана действий ЕС в сфере циркулярной экономики в условиях альтерглобализации. Замечено, что ЕС принял амбициозный цикл «Экономический пакет», включающий в себя мероприятия, которые помогают стимулировать переход Европы к циркулярной экономике, усилить глобальную конкурентоспособность, способствовать устойчивому экономическому росту и создать новые рабочие места. «Циркулярный пакет» экономики в плане действий ЕС предлагает ряд циркулярных целей по переработке мусора. В рамках таких целей был принят ряд законодательных предложений по отходам по имплементации действий ЕС в сфере циркулярной экономики. Замечено, что пластик является важным и широкоупотребляемым материалом в нашей экономике и повседневной жизни. Здійсно акцент на необходимости имплементации глобальных шагов, так как возможности и проблемы, связанные с пластмассой, становятся все более глобальными, и решение этих проблем в значительной мере будет способствовать достижению 2030 целей устойчивого развития. Определены цели и миссии циркулярной экономики, видение новой экономики пластмасс Европы и предложены шаги по включению промышленности в циркулярный процесс.

Ключевые слова: циркулярная экономика, план действий ЕС, переработка пластика, окружающая среда, новая экономика пластмасс, альтерглобализация.

IMPLEMENTATION OF THE EU ACTION PLAN IN THE CIRCULAR ECONOMY

Summary. The materials of the European Commission concerning the prospect of the implementation of the EU action plan in the sphere of circular economy under the conditions of alterglobalization have been worked out and analyzed. It was noted that the EU has embraced the "Economic Package" cycle, which includes measures that help stimulate Europe's transition to a circular economy, enhance global competitiveness, promote sustainable economic growth and create new jobs. The "Circular Package" of the Economy in the EU Action Plan offers a number of circular goals for the recycling of garbage. Within this framework, a number of legislative proposals were adopted on waste for the implementation of EU actions in the sphere of circular economy. It is noted that plastic is an important and widely used material in our economy and everyday life. The basic measures for improving the economy and the quality of plastic processing recommended by the national authorities and the industry were worked out. Proved, in order to gain advantages in the implementation of circular economy, Europe needs a strategic vision, determining how the circular economy of plastics may look for decades. This vision should foster investment in innovative solutions and transforming today's problems into opportunities. The emphasis is on the need to implement global steps, as the opportunities and challenges associated with plastic are becoming more global, and addressing these challenges will greatly contribute to achieving the goals of sustainable development in 2030. That is, it was discovered for the proposed major measures to curb plastic waste and garbage. The goals and missions of the circular economy, the vision of the new European plastics economy and the steps for incorporating industry into the circular process are outlined. At the same time, attention is focused on creating a Value Added Value Chain for plastics, which is much more integrated, in particular, that the chemical industry works closely with plastic recycling manufacturers. It has been found that the EU already has the highest level of plastic processing in the world. Thanks to its goals of improving recycling, it has good opportunities for new developments, supporting, in particular, investment in modern processing technologies, new materials that are better suited for recycling, and solutions to limit sea garbage.

Key words: Circular economy, EU action plan, plastic recycling, environment, new plastic economy, alterglobalization.